

יום ו', י"ז בחשוון תשע"ו (30 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אחד המוקדים בפרשת "וירא" שאותה נקרא בתורה השבת **הוא הפיכת סדום ועמורה**. לאחר האירוע הדרמטי ומתוך ההפיכה ניצולים ע"י המלאכים לוט ומשפחתו. הפסוקים הבאים מספרים על כך:

"וַיְהִי בַשָּׁחַת אֱלֹקִים אֶת-עֲרֵי הַכָּפָר וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת-אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת-לוֹט מֵתוֹךְ הַהֶפְכָּה בַּהֶפֶךְ אֶת-הָעָרִים אֲשֶׁר-יָשָׁב בָּהֶן לוֹט. וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר וַיֵּשֶׁב בְּהַר וּשְׁתֵּי בָנָתָיו עִמּוֹ כִּי יָרָא לְשֵׁבֶת בְּצוֹעַר וַיֵּשֶׁב בְּמַעֲרָה--הוּא וּשְׁתֵּי בָנָתָיו. וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל-הַצְעִירָה אַבִּינוּ זָקֵן וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבּוֹא עֲלֵינוּ כְּדֹרֶךְ כָּל-הָאָרֶץ. לָכֵן נִשְׁקָה אֶת-אַבִּינוּ יָיִן וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וְנַחֲיָה מֵאַבִּינוּ זָרַע. וַתִּשְׁקֶינָן אֶת-אַבִּיהֶן יָיִן בְּלִילָה הוּא וַתְּבֹא הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת-אַבִּיהָ וְלֹא-יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבִקְוָמָהּ. וַיְהִי מִמָּחָרָת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל-הַצְעִירָה הֵן-שָׁכַבְתִּי אִמָּשׁ אֶת-אַבִּי נִשְׁקָנוּ יָיִן גַּם-הַלִּילָה וּבֹאִי שִׁכְבִּי עִמּוֹ וְנַחֲיָה מֵאַבִּינוּ זָרַע. וַתִּשְׁקֶינָן גַּם בְּלִילָה הַהוּא אֶת-אַבִּיהֶן--יָיִן וַתִּקַּם הַצְעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא-יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבִקְוָמָהּ. וַתַּהַרְיֵן שְׁתֵּי בָנוֹת-לוֹט מֵאַבִּיהֶן. וַתֵּלֶד הַבְּכִירָה בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ **מוֹאָב** הוּא אָבִי-מוֹאָב עַד-הַיּוֹם. וְהַצְעִירָה גַּם-הוּא יָלְדָה בֶּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן-עַמִּי הוּא אָבִי **בְּנֵי-עַמּוֹן** עַד-הַיּוֹם."

[בראשית י"ט 29-38]

כמה שאלות עולות מסוגיה זו אך ברצוננו לשאול רק אחת הפעם: אם אפשר להבין למה בנות לוט עשו מעשה זה (ר' את ההסבר של רש"י) בכלל לא ברור לי למה היו צריכים לפרסם את הדבר? למה בחרו דווקא בשמות לבניהן שיעידו על מה שעשו?

ואכן שאלה זו הטרידה חכמי הדורות ונמצאת תשובה אצל אחד מגדולי הדור האחרון **הרב משה פיינשטיין** זצ"ל. וכך מובא ב"ספר איגרות משה" כרך ח' עמ' 15:

=בהתחלת חורף תרפ"ב (1921) חלה אחד מבעלי הבתים ונפל למשכב במין חולי מוזר ולשונם התנפחה בפיו. כאשר...רבינו (הרב משה) בא לבקרו ביקש החולה להוציא כל איש מעליו וסיפר לרבינו את סיבת חוליו. לדבריו שבוע קודם לכן בשבת פרשת "וירא" [בלימודו] הקשה כיצד זכו בנות לוט שהמשיח יהיה מצאצאיהן אף שלא בושו בגילוי עריות שעשו והודיעו שבניהן הן מאביהן ו[הוא – בעל הבית] דיבר עליהן בדרך בזיון. בלילה הופיעו בחלומם שתי נשים זקנות מאד שראשן ופניהן מכוסים ואמרו שהן בנות לוט. הן הוסיפו ואמרו לו ששמעו את טענתו ובאו מעולם האמת לענות לו. הן טענו שהיו יכולות לומר שמאחר שהן ממשפחת אברהם וניצלו בדרך נס מסדום לא היו תולים בהם מעשה זנות והיו יכולות לייחס לעצמן כל מעשה נס. כך שהיו יכולות לומר שנתעברו מן השכינה כביכול ולייסד דת חדשה כנצרות. והן קראו לבניהן **עמון ומואב** להודיע שכאשר אשה מתעברת יש לוולד תמיד **אב בשר ודם**. בזכות זה זכו ויצא מהן המשיח האמיתי [דרך דוד המלך שהוא מצאצאי רות המואביה ודרך נכדו רחבעם שאמו היתה נעמה העמונית. ר' דברי הימים ב' י"ב 13]. עוד אמרו שהוא חטא גדול כאשר דיבר עליהן בדרך בזיון. מאחר שהוא דיבר עליהן בזלזול הוא ייענש מידה כנגד מידה כמרגלים [רש"י במדבר י"ד 37] ותשתרבב לשונם ותתנפח בחולי משונה וכן ימות. = כשסיים האיש לספר את סיפורו היסב את פניו לקיר ונפטר לעולמו...

"מקלות מים רבים--אֲדִירִים מְשֻׁבְּרִים אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'." [תהלים צ"ג 4]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ששי בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16 ³²	(י-ם): 16 ¹⁶	(ת"א): 16 ³¹	(חיפה): 16 ²¹
צאת השבת	(ב"ש): 17 ²⁹	(י-ם): 17 ²⁹	(ת"א): 17 ³⁰	(חיפה): 17 ²⁸

פרשת השבוע: **"וירא"** [בראשית י"ח 1 – כ"ב 24]

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל

יום ו', י"ז בחשוון תשע"ו (30 באוקטובר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לאחר חטא העגל במדבר, עלה הרועה הנאמן, **משה רבינו**, למרום להתחנן אל ה' בעד עמו שלא ישחרר את זעמו על בני ישראל. ואלה דבריו:

וַיַּחַל מֹשֶׁה, אֶת-פָּנָיו ה' אֱלֹקָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה ה' יַחַרָּה אַפָּךְ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה. לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לְהִלָּךְ אֶתְּךָ בְּהָרִים וּלְכַלְתָּם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוֹב מִחֲרוֹן אַפָּךְ וְהִנָּחָם עַל-הָרָעָה לְעַמֶּךָ. **זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדֶּיךָ** אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָּהֶם בְּךָ וַתְּדַבֵּר אֱלֹהִים אֲרֻבָּה אֶת-זִרְעֶכֶם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל-הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתֹן לְזִרְעֶכֶם וְנָחְלוּ לָעַלְם. וַיִּנָּחֶם ה' עַל-הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. [שמות כ"ב 11-14]

אומר המדרש [שמות רבה מ"ד ו']: "זכור לאברהם..." למה הזכיר כאן משה את שלושת האבות? אמר רב אבין – אמר הקב"ה למשה, [אם ברצונך שלא אשמיד את העם] אני מבקש מידך, כשם שביקשתי מסדום, **עשרה**. העמיד לי מהן עשרה צדיקים ואיני מכלה אותן. אמר [משה], רבון העולם, אני מעמיד לך. הרי אני, ואהרן, ואלעזר, ואיתמר, ופינחס, ויהושע וכלב. [מעניין לציין שאינו מזכיר את 2 הבנים הגדולים של אהרן – נדב ואביהו – על אף שהיו בחיים. מג]

אמר לו האלוקים – הרי ז' ["גם אני יודע חשבין 😊"] והיכן ה-ג' [השלושה, כדי להשלים את העשרה]. לא היה יודע מה לעשות משה. אמר לו, רבון העולם – חיים הם המתים? [כלומר, האם נוכל להחשיב את המתים – האבות הקדושים - כחיים?] אמר לו הקב"ה – הן. אמר [משה] – אם חיים הם המתים, "זכור לאברהם ליצחק ולישראל". הרי עשרה. לכן הזכיר ג' האבות.

כותב פרופ' ישעיה לייבוויץ כי לעומת רוב תולדות ישראל - מאז אמצע המאה ה-19, אין הגדרה אחת של מי ומה הוא היהודי שמתקבלת על דעתם של כל כלל ישראל. היות וכך, מוטב עלינו לחפש את נקודות החיבור שבינינו אם אנחנו באמת רוצים להיות עם.

בעניין דלעיל, נראה כי החיבור של כולנו לאבות האומה שימש להציל אותנו גם לשעה וגם לדורות...

שבת שלום ומבורך,

ברכה ומרדכי

"מקלות מים רבים--אֲדִירִים מְשַׁבְּרִים אֲדִיר בַּמָּרוֹם ה'." [תהלים צ"ג 4]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום ששי בשבת

כניסת השבת	16 ³² (ב"ש):	16 ¹⁶ (י-ם):	16 ³¹ (ת"א):	16 ²¹ (חיפה):
צאת השבת	17 ²⁹ (ב"ש):	17 ²⁹ (י-ם):	17 ³⁰ (ת"א):	17 ²⁸ (חיפה):

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

פרשת השבוע: "וירא" [בראשית י"ח 1 – כ"ב 24]

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל